

El pla de lectura

Alerta dels acadèmics perquè els universitaris no llegeixen textos complexos

Segons un manifest a favor de la lectura, el pensament crític està en perill

CARINA FARRERAS
Barcelona

La primera signant del manifest de Ljubljana sobre la importància de la lectura de textos llargs i complexos, com els llibres, és Margaret Atwood, la creadora de l'aclamat *El conte de la criada*, una novel·la que revela un món distòpic aterridor precisament per la possibilitat d'una existència així. Què escriuria sobre un món on els humans han perdut la capacitat de pensar de manera crítica i d'expressar-se amb matisos perquè un

La tecnologia està arraconant els moments que abans es dedicaven als llibres

El pensament crític i analític no es pot adquirir amb activitats diferents de la lectura

dia van deixar de llegir llibres?

“Hem de comprendre aquest perill”, va alertar el coautor del manifest de Ljubljana, Michael Kovac, que ahir va ser a la Politècnica de Catalunya, convidat per UPCArts. En el text del manifest, elaborat per professors i investigadors filòsofs i lingüistes i publicat a l'octubre, s'adverteix que la societat s'enfronta a transformacions clau a mesura que la tecnologia avança. Aquesta darrera està arraconant els moments que abans es dedicaven a la lectura de llibres.

“Llegir demana temps i ara no en tenim, tot passa molt ràpid”, justifica Martina Massana, 18 anys, estudiant d'enginyeria de dades. Ella forma part de l'elit lectora, com Xènia Mata, 19 anys, d'enginyeria de sistemes i TIC a Manresa (UPC). “No és fàcil trobar calma. Jo busco una estona i desactivo les xarxes socials, si no, és impossible”.

Per Kovac, els textos llargs i complexos ens requereixen atenció i paciència intel·lectual. Ens forcen a qüestionar-nos i a veure altres perspectives. Si no ho fem, perdem el pensament profund i la capacitat d'expressar-nos. Podem adquirir el pen-

La tecnologia està transformant els hàbits de la societat i la lectura se n'ha ressentit, un descens que també s'ha detectat en els joves

Morant proposa de sufragar un terç dels nous professors

■ El Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats ha proposat a les autonomies d'incorporar 4.200 nous professors ajudants doctors als seus sistemes universitaris entre el 2024 i el 2028 per poder complir amb les exigències de l'última reforma universitària, així com finançar un terç d'aquestes places. La proposta s'ha enviat al grup de treball en què participen els governs autonòmics, rectors i sindicats per al seu estudi al grup de treball creat fa unes quantes setmanes pel ministeri per poder aplicar la llei orgànica del Sistema Universitari (LOSU), aprovada

fa gairebé un any. Les universitats es van queixar de falta de finançament per posar fi a l'alta temporalitat i precarietat de les plantilles. La LOSU limita les hores de docència dels professors associats, permanents i ajudants, cosa que implica un esforç de contractació més gran. A l'esborrany de la proposta es planteja activar el programa Integra, l'objectiu essencial del qual és la incorporació de 4.200 nous professors ajudants doctors a les universitats públiques, cosa que suposa més que duplicar els llocs de professorat ajudant doctor, que habitualment componen

aquesta oferta pública. El pla es desplegaria en quatre anys, començant aquest. Es proposa un inici del programa amb la meitat de totes les places noves el primer any. El ministeri sufragarà el gruix –les dues terceres parts– de les places en la primera anualitat i es compromet a cobrir el cost de les places de la seva responsabilitat durant els sis anys de durada d'aquests contractes. Per la seva banda, les comunitats es fan càrrec de la tercera part de les places noves el primer any, i de les següents places que s'incorporin en la resta de la durada del programa.

sament crític amb altres activitats diferents a la lectura?, es va demanar el filòsof. Els estudis analitzats fins ara indiquen que no. Només l'exercici de la lectura alimenta el pensament profund.

Els efectes de no llegir són generals, però el seu impacte és més gran en la població més jove en procés de formació. A més del poc temps o interès per llegir, mostra (una part) un dèficit en la comprensió lectora, tal com va exposar PISA. Al desembre, la Reial Acadèmia de la Llengua advertia del declivi de la lectura. “Molts joves no són capaços d'armar el sentit d'un text, resumir-ne les idees fonamentals, distingir-les de les accessòries. Per què no es parla d'això? No només no s'expressen amb fluïdesa ni redacten de manera àgil i articulada, sinó que tenen moltes dificultats per

comprendre'n el significat, i això fa uns anys no existia", va dir l'acadèmic Ignacio Bosque.

"La universitat no pot ser absent d'aquest debat", va sentenciar Daniel Crespo, rector de la UPC. Aquest campus està activant l'oferta cultural a estudiants i professors i impulsant l'entrada de l'art i l'humanisme a les carreres tecnològiques. "La lectura hauria de ser present en totes les disciplines i ser un pont entre totes", va manifestar a l'acte d'ahir Carme Fenoll, directora d'UPCArts.

L'exministre Joan Subirats també va advocar per un aprenentatge transdisciplinari perquè els reptes de futur són tan complexos que requeriran mobilitzar coneixements diversos. "La IA no serà suficient, cal sa-

L'autor del manifest confia que s'iniciï una campanya a favor del llibre, com la del tabaquisme

ber que se li ha de preguntar i això és cada vegada més complex". Va considerar important llegir no només textos acadèmics, també literaris, per la utilitat de les "casualitats". "Llegir coses que no et toca llegir (com novel·les) incorpora la possibilitat de trobar solucions originals".

Martina Massana ha impulsat el primer club de lectura interuniversitari europeu, a l'abric de l'aliança europea a què està integrada la UPC, Unite. Mig centenar d'estudiants d'universitats tecnològiques de Finlàndia, Alemanya, Àustria, Itàlia Portugal, Suècia i Polònia han llegit *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda. "Dimarts vam tenir la primera reunió, en línia, i va ser emocionant sentir que n'opinen els altres", somriu la Xènia.

Per Kovac, el declivi anirà a més si no s'atura. Però confia que les autoritats despertin a aquesta qüestió (el manifest està corrent com la pólvora en entitats culturals i acadèmiques) i iniciïn campanyes com antigament van emprendre per al tabaquisme o el sedentarisme i ara s'ha normalitzat la rutina física.

També ho creu Montse Ayats, presidenta del Pla Nacional de la Lectura. Creu que PISA ha encès una alarma social respecte no només a la baixa comprensió lectora, sinó també al descens de l'hàbit lector. Va exposar que hi ha poques dades sobre la universitat (va recomanar obrir les biblioteques a una oferta de narrativa) i va reafirmar que l'hàbit s'adquireix en edats primerenques, gràcies a l'escola i la família. "Però per fer llegir has d'haver llegit", per això és, segons el seu parer, important impulsar la cultura humanista en mestres.●

La narcollanxa del 'Cabra' és al port d'Algesires i l'embarcació del GEAS espera en un garatge de la Guàrdia Civil de Barbate amb els vestigis de la tragèdia

Zòdiac plena de sang

GUÀRDIA CIVIL

Model d'embarcació del GEAS idèntic al que van envestir els narcos a Barbate

MAYKA NAVARRO

Barbate (Cadis)

Entre el port d'Algesires i el de Barbate, a Cadis, hi ha 75 quilòmetres de distància per carretera. I unes dues hores de navegació amb bona mar.

Però hi ha una altra distància, no pas física, més sentimental i molt emocional, la que separa les dues embarcacions protagonistes de la tragèdia que divendres a la nit va tenyir de sang les aigües del port de Barbate. La narcollanxa de 16 metres d'eslora i quatre motors forabord d'uns 900 cavalls que patrullava Javier Martín Pérez, *el Cabra*, és a les instal·lacions que la Guàrdia Civil té al port d'Algesires. I l'em-

barcació semirígida del grup especial d'activitats subaquàtiques (GEAS) que va rebre l'investida i en què van morir els guàrdies civils Miguel Ángel Gómez i David Pérez espera sota custòdia judicial en un dels garatges del pati de la casa caserna de la Guàrdia Civil de Barbate. Allà la van traslladar amb el remolc el mateix divendres i allà continua, precintada amb cintes perquè ningú no s'hi acosti i cartells que advertixen que ningú no la toqui, segons han descrit a aquest diari diverses fonts.

Les dues embarcacions són elements crucials en la investigació judicial per l'assassinat dels dos guàrdies civils, que ha comportat l'ingrés a la presó de sis homes, acusats dels dos crims i de quatre temptatives

més, a més de lesions.

La policia judicial de la Guàrdia Civil de la comandància de Cadis té previst reconstruir la seqüència del crim a partir del relat dels quatre supervivents, de les imatges dels vídeos dels veïns que es van amuntegar aquella tarda al moll de la bocana del port i de la seqüència que va enregistrar la càmera que duia un dels sis guàrdies civils embarcats.

Uns testimonis viscuts i unes imatges que coincideixen amb l'estat de les dues embarcacions, sota custòdia judicial. La narcollanxa que pilotava *el Cabra* amb prou feines mostra una petita rascada a l'amura de babord. Una marca blanca gairebé imperceptible al casc negre.

Molt diferent és l'estat en què

va quedar l'embarcació del GEAS, semirígida de sis metres, habilitada per a l'equip habitual d'immersió dels bussejadors de la Guàrdia Civil i en què els sis homes es van llançar al mar divendres a la nit després de rebre l'ordre dels superiors d'"espantar" les sis narcollanxes que des de feia tres dies s'havien refugiat a la bocana de Barbate per fugir del temporal.

La càmera del guàrdia civil va gravar els dos intents previs d'investida que el patró del GEAS va aconseguir esquivar amb perícia. Dues maniobres acompanyades d'acceleraments amb què el Cabra provava d'inundar l'embarcació dels guàrdies civils.

Com que no ho va aconseguir, el narco va buscar intencionadament l'amura de babord de l'embarcació del GEAS i, quan va impactar, va accelerar fins a aixecar la proa uns metres i passar-hi per sobre. Els tres guàrdies civils que eren a la proa de la semirígida, un GEAS i un GAR, van morir per l'impacte i les hèlixs de la narcollanxa. El tercer guàrdia civil, també del GAR, que anava just darrere dels dos primers a la proa, va patir un tall profund d'una hèlix en un braç. Braç que va salvar gràcies al torniquet que el patró del GEAS li va fer amb un instrumental de primers auxilis que ell duia de més.

Els altres tres guàrdies, també bussejadors, van resultar il·lesos. Eren a la popa, just darrere de l'estructura en forma d'arc de metall, l'anomenada ferramenta, darrere del volant. Aquesta part va quedar intacta. De fet, mentre que els flotadors de proa van reventar, els de popa van aguantar l'investida, i això va permetre al capità tornar al moll amb els ferits, on van desembarcar.

La proa de la semirígida continua tacada de sang.●

El tabac fa minvar la resposta immunitària, fins i tot després de deixar de fumar

MARC MASIP Barcelona

El tabac redueix la capacitat del sistema immune per fer front a les infeccions per virus i bacteris, i aquests efectes perjudicials persisteixen diversos anys després que la persona deixi de fumar, encara que decreixen amb el temps. Així es desprèn d'un estudi presentat aquest dimecres a la revista *Nature*, que suggereix que aquesta minva és en alguns casos equivalent a la

de factors naturals com l'edat, el sexe o la predisposició genètica.

"No és mai un bon moment per començar a fumar, però si ets fumador, el millor moment per parar és ara", va sintetitzar en roda de premsa Darragh Duffy, investigador de l'Institut Pasteur de París i coordinador de l'estudi. Els efectes del tabac sobre el sistema immune s'agregen a mesura que augmenta el nombre de cigarrets consumits al dia i s'acumulen els anys d'hàbit tabàquic.

L'estudi, que ha investigat els efectes de 136 factors ambientals sobre la resposta immune de 1.000 persones sanes, també apunta a l'índex de massa corporal (és a dir, el pes) i a la infecció latent amb citomegalovirus, un tipus d'herpes, com a factors que influeixen en el normal funcionament de les nostres defenses.

Tot i així, el seu efecte és molt menor que el del tabac. L'hàbit de fumar és l'únic que té conseqüències tant en la immunitat

innata (la primera línia de defenses del cos, que produeix una resposta genèrica davant qualsevol infecció) com en l'adaptativa (una resposta immune específica contra cada agent patògen).

La naturalesa de l'estudi, dut a terme en persones sanes, no permet avaluar quines malalties concretes es poden veure afectades per aquests canvis i quines no, reconeixen els autors. Sí que permet, tot i això, dibuixar-ne una idea general, ja que els resultats mostren que el tabac provoca una resposta inflamatòria més gran: "Els fumadors poden tenir més simptomatologia, més complicacions i més cronicitat", apunta Duffy.●

Uns venen i altres se'n van

Jordi Juan
Director

L'amnistia continua encallada. La reunió mantinguda ahir a Barcelona entre dirigents del PSOE i Junts va acabar sense acord. El Govern central va tornar a deixar clar que no reformarà el text sobre l'amnistia que va ser rebutjat al Congrés i els representants del partit de Carles Puigdemont van persistir en la posició contrària si no s'acceptaven les seves condicions. Tot apunta que Junts tornarà a votar en contra en el dictamen que es presentarà dimarts vinent en comissió. Encara quedarà temps per a un canvi en la seva posició, però la sortida es veu molt complicada. Els socialistes estan disposats a plantejar altres alternatives, però mai a tocar la llei. S'ha de tenir en compte que Esquerra ja ha deixat clar també que ells no acceptaran un canvi al text ja consensuat, per la qual cosa el PSOE, en l'hipotètic cas que s'avingués a tocar aquesta proposició, es trobaria que Junts podria acceptar-la i els republicans, no.

Serà capaç Carles Puigdemont de mantenir el seu envit fins al final i provocar que centenars de persones siguin jutjades o multades en les múltiples causes que continuen obertes si no hi

ha amnistia? La resposta segurament no se sabrà fins a mitjans de març, quan l'evolució de la proposició no de llei arribi al seu moment definitiu d'aprovar-se o no.

Si el front amb Junts continua estancat, els socialistes, d'altra banda, estan avançant en les negociacions amb ERC tant per tancar un acord a l'Ajuntament de Barcelona com per aprovar els pressupostos de la Generalitat. Encara no hi ha res decidit. Per això, l'alcalde Jaume Collboni ha donat un cop a la taula i ha presentat els seus comptes perquè els hi aprovin en comissió, i si són rebutjats, buscarà la fórmula de la moció de confiança, que li garantiria tenir-los aprovats un mes després. L'entrada d'ERC al govern municipal sembla cada vegada més clara, si se superen algunes reticències dins el partit republicà. Mentrestant, Salvador Illa va acostant posicions amb Pere Aragonès per tancar els comptes del Govern de la Generalitat. Sembla clar que, per als socialistes, uns (ERC) s'acosten i altres (Junts) se'n van.

ELS SEMÀFORS

Marc Puig
President de Puig

● Els Reis van inaugurar ahir la segona torre de la multinacional de perfumeria i moda Puig, un immoble de 20 plantes que ocupa 21.000 m² i en el qual treballaran 500 empleats. / P. 11

Giuliana Magri

Investigadora a l'hospital del Mar

● Investigadors de l'hospital del Mar, IrsiCaixa, el CSIC i el Centre de Regulació Genòmica han trobat un anticòs monoclonal actiu davant totes les variants existents del SARS-CoV-2. / P. 22

Jaume Serra

Delegat Prisa Media Catalunya

● La cadena Ser va començar ahir a commemorar el centenari de Ràdio Barcelona amb una gala organitzada per Jaume Serra a la sala Oval del MNAC que va presentar Andreu Buenafuente. / P. 34

Pepe Serra

Director del MNAC

● El MNAC viu un gran moment, amb exposicions entre les quals destaquen les dedicades als jueus espanyols a l'edat mitjana i a la pintora Suzanne Valadon, en aliança amb el Prado i el Pompidou. / P. 35

LA IMATGE

HECTOR RETAMAL / AFP

La festa continua. Una gran multitud de gent visita un cèntric carrer del Bund, una de les zones més transitades de Xangai, el cinquè dia de l'Any Nou lunar, quan també és popular resar a Cai Shen, el déu xinès de la riquesa

PEL FORAT DEL PANY

El 'Cholo' Collbone

L'entrenador de l'Atlètic de Madrid, el *Cholo* Simeone, l'inquilí més longeu de les inestables banquetes de la primera divisió del futbol espanyol, ha fet fortuna amb aquella màxima que repeteix fins a la sacietat quan se'l pregunta pels objectius dels matalassers. La senzilla filosofia del "partit a partit" ha estat adoptada per molts tècnics quan volen eludir respostes complicades. I ha fet el salt a la política.

Un molt bon exemple

d'aquesta manera d'actuar aplicada a la gestió de la cosa pública és la de l'alcalde de Barcelona, Jaume Collboni. Cada vegada més, l'alcalde socialista, a qui, si més no de portes enfora, el fet de governar en minoria no sembla que l'afecti gaire, s'abona al "pas a pas" per treure's de sobre la pressió.

Aquesta actitud ha provocat que cada vegada més polítics i alts càrrecs municipals, del govern i de l'oposició, es refereixin al batlle socialista amb l'àlies del "Cholo Collbone".●

PENSEM QUE...

El greu risc de no llegir

Entre els molts beneficis que té la lectura hi ha el de despertar el pensament crític. Escrit en unes altres paraules, no hi ha pensament crític sense lectura. No hi ha cap altra activitat que fomenti la capacitat analítica tan necessària per raonar i així poder qüestionar aspectes o impactes de la realitat que rebem des de fora cadascú de nosaltres.

Un manifest impulsat per acadèmics i al qual s'hi estan afegint universitats de tot Europa alerta que els joves no llegeixen textos complexos. PISA

ja va encendre fa uns mesos una alarma social per la baixa comprensió lectora i també pel descens de l'hàbit lector en estudiants de 14 i 15 anys. Però la preocupació s'estén ara també als universitaris.

Molts joves no són capaços d'armar el sentit d'un text, resumir les idees fonamentals o distingir-ne les importants de les accessòries, i això fa que ni s'expressin amb fluïdesa ni redactin de manera àgil i articulada.

Cal parlar més d'aquest greu declivi i fer notar els riscos que comporta. Altrament, serà imparable.●

ÍNDEX

INTERNACIONAL	3
POLÍTICA	9
OPINIÓ	16
SOCIETAT	20
NECROLÒGIQUES	24
VIURE	25
CULTURA	35
ESPORTS.....	39
ECONOMIA	43